

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

oktoober 2017 nr. 9 (197)

TÄNA LEHES

**15. oktoober -
valimistepäev!**

**Viiulifestival
naelutas
pillimängijaid
ja kuulajaid**

**Elamusi
pakkunud reis
kuningriiki**

**Kihnu
Majanduse OÜ
tegemistest**

**Hilma Kerbak
sai haridus-
töötaja
preemia**

**Huvihariduse
täiendavast
rahastusest**

Kihnu Päe Eesti Rahva Muuseumis

Mõte korraldada ERM-is 20. septembril 2017 Kihnu Päe tuli SA Kihnu Kultuuri Instituudi nõukogu esimehel Mark Soosaarel. Tema tutvustas oma ideed ERM-i direktorile Tõnis Lukasele, kes läks selle algatusega kohe kaasa.

Päeva plaaniti nii, et kihnlased saavad tutvuda Tartu suurehitusega ja omalt poolt viivad külakostiks kaasa Kihnu kultuuriprogrammi.

Rahvast aitasid kaasa kutsuda Kihnu rahvamaja, Kihnu muuseum, Kihnu kool, Kihnu pärimuskool ja Kihnu valla-valitsus. Osalema tuli lõpuks kokku 57 inimest.

Eesti Rahva Muuseumi uut hoonet olid paljud osalenud kihnlasest juba näinud, aga oli ka neid, kes esimest korda üle selle suure uhke maja läve astusid.

Päeva esimesse poolde mahtusidki majaga tutvumine, giidituur püsiekspositsioonil „Kohtumised” ja näituse „Rahvarõivas on norm. Igal ajal.” vaatamine. Vaatasime kiirel käigul läbi kogu Eesti ajaloo alates EstCub-ist ja Eesti esimesest 1884. aastast pärit sinimustvalgest lipust ning lõpetades luust nooleotsaga Pärnumaalt Kunda kultuuri kuuluvast Pulli asulakohast.

Pärast pikka retke mööda loendamatu saalisoppe tuli peale kerge igatsus koduse Kihnu muuseumi järele, mis tundus äkki eriti käepärane, armas ja inimlike mõõtmetega.

Päeva teise poolde mahutasime kihnu käsitöö töötoid, kihnu laulud ja tantsud ning vestlusringid kihnu keelest, loodusest ja kogukonna elukorraldusest.

Pärast pidulikku avamist haaras Mark Soosaar ohjad enda kätte ja asus Jakob Hurda saalis juhtima esimest vestlusringi saarelise kogukonna ajaloolistest traditsioonidest ja tulevikust.

Kõneisikuteks olid professor Maaja Vadi, ajaloolane ja koolidirektor Toomas Pajula ning vallavanem Ingvar Saare.

Jutt läks nii pikaks, et pillilaste esinemist vaatama kuulama minnes jäid vestlejad veel saali maha oma lõppsõnu ütlemas.

Kontserte anti päeva jooksul lausa kaks. Kes kuulama jõudis, sai poetada pisara laste „Siidilipp ja hõbepurjed” esituse peale, laulda koos naistega, laulda koos poistega ning tantsida koos noortega.

Pillilaste esinemine naelutas kõik möödunud paigale ja

kõlas muuseumi kõrges saalis eriti võimsalt.

Teisele arutelule koguneti Margi juhtimisel rääkima kihnu keelest ja meelest, pike- ma ettekandega esines Kihnu sõnaraamatu üks autoreid akadeemik Karl Pajusalu. Sõna võtsid kihnu keele õpetaja Külli Laos ja ka osalejad-saalisolijad.

ERM-i rahavarõiva teabeskuskes toimetaski käsitöö töötoid. Pärdi-Jaagu Annika õpetas huvilistele kihnu jaki õmblemist ja Törnbi Kai kihnu tittede õmblemist.

Arutelu Kihnu looduse teemadel jäi õhtu kõige viimaseks ettevõtmiseks. Hülgeteadlane Mart Jüssi lootis viimase hetkeni, et tabab Venemaal veel 2 uurimustööks vajalikku hüljest ja jõuab

Fotod: Silvia Soide

meile esinema sõita. Kahjuks olid hülged kavalamad ja sõit jäi sõitmata.

Seda rohkem jäi aega taime- teaduseks. Botaanik Toomas Kukk tutvustas uut Eesti tai- meatlast ja rääkis muutus- test maaviljeluses ning kadu- vatest taimeliikidest. Mis nende Kihnu rukki- ja odra- põldudes kasvavate lillede nimed kõik olid, seda mäle- tab vist küll ainult Kaevandu Leili.

Eesti Rahva Muuseumi töö- tadjad palusid omalt poolt

edasi öelda, et pole kunagi näinud nii toredat rahvast!

Pikk sõit seljataga, muuseu- miga tutvutud, käidud kohvi- kust muuseumipoeni, pikad arutelud kuulatud ja kaasa mõeldud. Aga esinemisel löövad säravate nägudega kõik kaasa – nii noored kui ka vanad.

Aitäh kõigile osalejatele toreda päeva eest!

Kolde Reet,
Kihnu Kultuuri Instituut

Valimiste tähtajad

Elektrooniline hääletamine:

5.- 11. oktoobril kell 9:00 - 18:00

Eelhääletamine Kihnu Rahvamajas

9.- 11. oktoobril kell 12:00 - 20:00

Valimispäev on 15. oktoober,

hääletamine Kihnu Rahvamajas

kell 9:00 - 20:00,

samal päeval on kodus hääletamine.

Täpsem info valimiste kohta www.valimised.ee

Kodus hääletamine:

Kui valija tervises seisundi või mõne muu mõjuva põhju- se tõttu (*tervises seisund, kõrge iga, rasked teolud, transpor- divõimaluste puudumine, muud põhjused, mis takistavad valijat kodust lahkumast*) ei saa hääletada hääletamisruu- mis (Kihnu Rahvamaja), võib ta taotleda hääletamist oma kodus.

Kodus hääletamine toimub ainult valimispäeval ja kodus saab hääletada vaid juhul, kui selleks on eelnevalt esita- tud taotlus (kirjalikult või telefoni teel). Taotlus esitatakse vallavalitsusele, eelhääletamise päeval ja valimispäeval võtavad taotlusi vastu ka jaoskonnakomisjonid.

Taotlust saab esitada hiljemalt 15. oktoobril kella 14:00ni. Kihnu jaoskonnakomisjoni esimees on Teele Leas, 5887 4304 ja valla valimiskomisjoni esimees Heldy Põlluste 514 4610.

Telefoni teel võib valija esitada taotluse kodus hääleta- miseks vaid valimispäeval 9:00 - 14:00

Kandidaadid:

Valimisliit „Parem Kihnu“

101 Ingvar Saare	110 Marju Vesik
102 Paal Põlluste	111 Kätlin Palu
103 Maie Aav	112 Jaanus Jürivete
104 Evald Lilles	113 Sven Sepp
105 Ene Laine	114 Karl Martin Meras
106 Mare Mätas	115 Aive Havik
107 Õie Vesik	116 Priit Haller
108 Arvo Saare	117 Arne Tapp
109 Taivi Vesik	

Üksikkandidaat

118 Egon Vohu

Muusika kaudu tuttavad

Tänavusel viiulifestivalil õpetaja rollis olnud

Viljandi kultuuriakadeemia tudengid olid varem Kihnuga tutvust teinud Jaan Palu viiulipalade kaudu, nüüd tulid nad ise viiulit õpetama.

Tudengitest viiuliõpetajad Elina Kasesalu, Kelly Veinberg ja Lisette Kingsepp olid Kihnu saarel esimest korda, kuid kuulsaima kihnlasest viiulimängija Jaan Palu viiulimänguga on nad varemgi hästi tuttavad. „Huvitav oli tulla siia mängima, sest oleme tegelenud temaga (Jaan Palu), tema muusika ja mänguviisiga,“ ütles Kelly.

Kõik tüdrukud on õppinud viiulit 13-14 aastat, alustanud klassikalise viiulimänguga ja siis valinud pärimusmuusika suuna. Seepärast pole ime, et nad õpetajatena üles astusid, kuigi kõik kolm kinnitasid, et viiulimängu ei saa iial nii selgeks, et enam midagi õppida ei oleks. „Mida rohkem õpid, seda rohkem saad aru, kui vähe sa oskad. Pilt läheb aina laiemaks ja nii palju on veel minna ja see on hästi põnev,“ rääkis Elina.

Elina küsis Kihnu õpilastelt, mida nad viiulitunnis õpivad ja sai vastuseks, et kuulavad arhiivisalvestusi ja mängivad neid vanamehi järgi. „See on väga väärtuslik, et nad saavad oma küla inimesi ja ajalugu nii viisi tundma õppida – on väga lahe, et neile antakse selline võimalus,“ arutles

ta. Kihnu lapsed ise saavad selle väärtusest aru vanemaks saades, leidsid tüdrukud.

Kihnu muuseumis pärast õpitubade lõppu antud kontserdil näitasid neid, kuivõrd elegantselt nad oma pillidega hullata võivad. „Jah, selle aja jooksul juba õpid oma pilli natuke tundma,“ naeris Lisette.

Esmakordselt Kihnus käinud tüdrukud leidsid, et neil on saarel veel palju huvitavat avastada. „Põnev on näha nii väikest saart, kus on teistmoodi kultuur ja hästi kokkuhoidev kogukond,“ lausus Elina. Nad tundsid, et on Kihnus oodatud ja vastuvõetud.

Rakverest pärit Lisette ütles, et tema arust on sedagi imelik mõelda, et keset merd on väljas pallike ja nemad on selle peal. Eriliseks pidasid viiuliõpetajad Kihnu ilusat loodust, vaikust ja seda, et öösel on taevas võimalik nii palju tähti näha.

Huvitav oli reedeõhtune külapidu Metsamaal. „See ongi see, mida me üritame pärimusmuusikutena kogeda ja luua, et oleks selline hea tunde pidu, kus pilli mängida ja tantsida,“ rääkis Kelly. Just selliseks peoks Metsamaal läkski.

Küsimusele, kas kuskil veel on kohta, kus esimeste muusikahelide saatel kohe peoks läheks, vastasid neid aga ühest suust: „Jah, Viljandis!“

Anu Saare

Viiuldajad naelutasid

VII Viiulifestival kulges üle ootuste hästi. Hakkasin selle toimumise üle muutsema juba nädalaid enne tähtaega, sest ilmad olid kohati heitlikud.

Süda on sel aastal on aga väga rahul, olen rõõmus, et kõik õnnestus. Eriti seepärast, et ka reedel (erinevalt kahest eelmisest aastast) oli ilmataat meie poolt ning tõi imelise ilma. Oli tõeline vana-naistesuvi!

Kananahk tuleb siiani ihule, kui mõtlen Tõnu Raadiku kontserdile, mis toimus reedel Metsamaal. Tema energia ja tohutult positiivne olek nakkas küll vist kõigile. Väga imeline oli see, et pärast kontserti mängis ta koos kõigi teiste muusikutega lihtsalt tunde ja tunde veel edasi. Kõigil oli võimalik tantsida ja laulda.

Lisaks kontserdile toimus reedel ka Jaan Sudak raamatu „Painajad“ esitlus.

Simman kestis ligi hommi-kuni :)

Reedel pärast lõunase praami saabumist ning ka laupäeva ennelõunal toimusid viiuli õpitoad muuseumis ja Kihnu rahvamajas. Õpitoad olid kõigile huvilistele nii Kihnust kui ka mandrilt. Mandrilt oli osalejaid õpilasi koos õpetajatega umbes 30, viiulit õppisid kõik meie Kihnu viiulilapsed.

Jagasime õpitoad nii, et õppida said erineval tasemel mängijad: need, kes on oma viiulimängutee päris alguses, on alles algajad, jõudnud keskmisse või edasijõudnute tasemele. Õppimise aeg on lühike, kuid intensiivne ja kõik olid väga tublid. Oleme teie üle väga uhked!

Tänu kõikidele õpetajatele: Ott Kaasikule, kes oli eelmisel aastal Kihnu Pärimuskoolis viiuliõpetaja, ja õpetajatele mandrilt: Reginale Pärnust, Sillele Moostest, Kellyle, Elinale ja Lisettele Viljandi Kultuuriakadeemiast.

Pärast õpitubasid toimus väike külaliste vabas vormis kontsert muuseumis ning ekskursioon huvilistele. Seejärel väike puhkepaus ja juba jõudiski aeg õhtusse ning hoogu võttis põhiüritus koos erinevate osalejatega.

Festivali peaüritusel osales umbes 200 inimest.

Õpilaste kontsert oli võimas, lisaks esitati ka tundides õpitud lugusid. Kõik sujus ilusti!

Laupäeval andsid imelise

kuulajaid

Fotod: Silvia Soide

kontserti peaesinejad Naised Kõõgis. Sai naerda, oli ka mõtlikke hetki, kõik oli justkui tasakaalus.

Tantsuks mängisid meie endi toredad mehed – ansambel Väliharf! Super töö jällegi!

Kogu südamest tahan tänada kõiki õpilasi, õpetajaid, külalisi, kes tulid mandrilt meile Kihnu saarele külla, õppima, õpetama, festivalist osa saada. See on mandriinimesele suur planeerimine,

sedas enam, et suurem osa tulid Viljandist ja Moostest. Suur-suur tänu teile kõigile. Ilma teieta ei oleks festival olnud just selline, milliseks ta kujunes.

Täna loomulikult kõigi osalejaid, külalisi, sponso-reid, vabatahtlikke, abilisid.

Järgmisel aastal uue hooga, kohtume juba VIII Viulifesti-valil!

Võsu Marju,
SA KKR juhiabi/projektijuht

Elamusi pakkunud reis kuningriiki

Reis oli üsna pikk – hakkasime laupäeva hommikul kodust minema, mõned juba reedel; Londoni külaliskorterisse saime alles öösel kella 3 paiku (seal se kella järgi kell 1 – ajavahe on 2 tundi). Lend hilines ja seega ootasime meile vastu tulnud juudi rahvariites ümmargust härrat oma tunnikese kindlasti. Parkimine lennujaama alal on väga kalline ja ta sõitis senikaua ringi ja ootas meie märguannet, et oleme kohal.

Majutus Londonis pakkus põnevaid elamusi. Meie esimeseks koduks sai väga heas piirkonnas Kensingtoni pargi ääres asuv ehtinglaslik maja, milles paiknevate külaliskorterite elanikud me neli päeva olime. Maja oli omal ajal olnud kindlasti ilus ja suur-sugune, kuid meie saabumise ajaks olid selle hülgeajad jäänud minevikku. Voodilinnad olid küll puhtad ja korralikud, olemas oli soe vesi ja elekter, pisike köök (tõesti väga pisike – Antoga kahekesi me sinna ära ei mahtunud), aga suuremat koristust ega remonti polnud seal vast paarkümmend aastat tehtud. Küll jäi üks reisiseltsiline vannituppa kinni, küll löi korgid välja... Aga meie seltskonda see ei heidutanud – ega me siis sinna magama ei läinud!

Reisi eesmärk oli ikkagi esineda, meie kultuuri, muusikat ja kombeid tutvustada ja seda me tegime! Iga päev oli 1-3 esinemist, küll koolides, Eesti ja Euroopa majas, Jersey saare kultuuriseltsi majas. Ja kõikjal võeti meid väga soojalt vastu. Lapsed olid tublid, ikka naeratus näole, riided selga, pill kaenlasse ja esinema! Ka inglise keelt praktiseerisid õpilased hoolega ja said suhtlemisega hästi hakkama.

Inglise keelega oli Londonis see põnev lugu, et ega seda õiget ilusat inglise keelt me seal ei kuulnudki. Kõik, kel-

Fotod: Raili Leas

lega meie suhtlesime, olid tegelikult muust rahvusest – autojuht oli juut, hotellipidaja itaallane, poemüüjad araablased, ettekandjad poolakad jne. London on tõeline rahvaste paabel. Seevastu Jersey saarel kuulsime inglise keelt ja nägime ka kohalikke kombeid.

Saime reisi jooksul neli korda lennujaamade turvakontrolli võlusid ja valusid nautida – kõik on tehtud väga turvaliseks (loe: keeruliseks). Kihnu riided ja pillid äratasid palju tähelepanu ja meie seltskonda kontrolliti eriti põhjalikult. Iga kord oli keegi ka midagi keelatud kogemata kotti unustanud – olgu see veepudel või käärid, mina jäin ilma suveniiriks ostetud kalakujulisest korgitserist.

Londonis ostisime Raili ja Kai soovitusel Hop on Hop off kahekordse bussi piletid, mis tiirutavad linna põhiatraksioonide juures. Terve ööpäeva jooksul saab ühe piletiga ükskõik millises peatuses peale ja maha minna ja laevaga piki Thamesi jõge sõita. Nii laeva kui ka

bussi peal on värvikas giid, kes tutvustab kohtade ajalugu ja tänapäeva. Käisime ka hiiglaslikus Natural History Museum'is, mille läbivaatamiseks oleks vaja läinud vähemalt tervet päeva...kui mitte nädalat. Enamik muuseumide on Londonis tasuta ja seega ka väga populaarsed. Meie tee peale jäi ka suur ja ilus Kreeka õigeusu kirik, kuhu panime küünlad.

Ilm oli üsna tuuline, päike ja vihm vaheldusid nii kiiresti, et ei jõudnud veel keegi selga pannagi, kui juba jälle päi-

ke taevast sätas. Jõudsid ära võtta ja said kohe sahmaka vihma kaela!

Lastele oli ere elamus Bean Buzzled mäng – need on eri värvi kommid, millest pooled on hea maitsega ja pooled on kehvad. Enne söömist ei ole võimalik tuvastada, kumb see on – alles suus saad aru, kas tegu on Tutti Frutti või haisvate sokkidega; virsiku või oksega; mahlase pirni või ninakolliga... Ka meie Antoga pidime vägisi ära proovima. Oma kogemusest võin nüüd öelda, et koe-

rakonservi ma inimestele ei soovitaks.

Kui Londoni majutus oli vastakaid tundeid tekitav, siis Jersey saare peal võeti meid kuninglikult vastu. Saime kaks päeva elada päris lossis. Loss nimega Chateau Vermont on muudetud muusikaakadeemia loomemajaks, kus saab teha residentuure. Seal asub ka spaa ja erinevad treeninguvõimalused. Kuna meie ajagraafik oli väga tihe, ei olnud meil võimalust neid mõnuseid nautida – pidime leppima oma hiiglaslike vannitubade mullivannide ja pehmete tekki-de-patjadega. Külmkapp oli värsket toitu täis ja saime kasutada luksuslikku kööki. Prantsusmaa ranniku lähedal asuv Vormsi-suurune Jersey saar on huvitav paik, kus elab umbes 100 000 elanikku, ligi 1000 neist oskab veel saarele omast prantsuse-inglise murrakut, seal on oma ülikool, valitsus, Durrelli loomaaed ning muidugi kuulsad Jersey lehmad. Neid jagus maalilise maastiku peale küllalt palju. Loomaaias saime külastada n-ö backstage'i ehk meid viidi lämbetesse ja niiskettesse omapäraselt lõhnavatesse taharuumidesse, kus kasvatatakse loomadele süüa. Tõugud, prussakad, pörnivad, vaglad – roomajate pidusöök ei ole just igapäevane maitsele. Kuigi kui järele mõelda, siis koeratoidumaitsele Bean Buzzled'i asemel kröbistaks parema meelega pörnikat küll.

Elamusi pakkus ka vastavat Jersey meremuuseum, mis kutsus kõiki asju katsuma ja katsetama. Selle maja kirjeldamiseks ei jätku lihtsalt sõnu, see oli nagu tõeline mereseiklus kus iga nurga tagant tuli uusi üllatusi. Küll sai ise laeva ehitada, purjedesse tuult puhuda, hiiglasliku merekarbi seest vanu merelegende kuulata, kapiuksi ava-

des hakkas tööle nukuteater, majja sisse oli ehitatud laev, mille pardal üks naine viuldas ja laulis, laeva sisemus kõikus ja kohises: tänapäevase tipptehnoloogiaga oli loodud tõeline merendusime.

Jersey saarel on oma raha, mida Londonis ükski pood ei tunnistanud. Peal on küll Suurbritannia kuninganna pilt, kuid kiri „The States of Jersey“ tekitas umbusku. Samuti ei vahetatud Eestis vähemalt 1-naelaseid paberrahasid ka eurodeks.

Toidupoes oli põnev üllatus – kui meie Selverites on liikuvad kaldteed, kus saad koos käruga sõita, siis vähemalt „Whole Food Marketis“ oli süsteem selline, et ise astud eskalatori peale, aga kärud paned eraldi kõrvalasuvasse šahti ja see liigub siis automaatselt üles või alla. Nuputasime tükk aega, kuidas see töötab ja lõpuks üks turvamees aitas meie kärud õigesse vahesse.

Huvitav ja samas ka parasjagu ärevust tekitav oli sõit metrooga. Osadele oli see esimene kord sedasi sügavale maa alla minna ja suurlinna metroo eripärast õhku nuusutada. Linnas, kus ka kell 22 õhtul on ummikud, on metroo vaieldamatult kõige kiirem liiklemise viis. Kui aga kuulsime järjekordsest plahvatussest meie hotellist vaid mõne peatuse kaugusel asuvas jaamas, võttis see kõhedaks küll. Ise olime selle sündmuse ajal Jersey saarel, nii et meile otsest ohtu polnud, aga eks see tuletas meelde, millises paradiisis me saame siin oma väikses Eestis pisikeses Kihnu saare peal elada!

Reis oli tõeliselt tore ja elamusi seinast sein. Ometi oli parim tunne lõpuks ometi koju jõuda, oma pere juurde ja oma süngi.

Kuraga Mari

Külaskäik Jersey saarele

Kõigepealt, *kudas aga meie siia saemõ...* Jersey saare külastamise mõttele tuli Londonis asuva suursaatkonna kultuurinõunik Kersti Kirs, meie algseks sihtmärgiks olid Šoti või Iiri saared, kuid seal polnud head kontakti. Seejärel tekkis meil kindel tahtmine, et külastame Kihnu Isle of woman (Naistesaares) delegatsiooniga Briti Isle of Men (Meeste saar) saart, kuid ka see ei õnnestunud.

Kanalisaar Jersey võttis meid avalisüli vastu, koheldes meie seltskonda, kui oleksime tulnud otse kuningakojast.

Jersey on Vormsi saare suurune saar La Manche'i väinas. Ta on Briti krooni sõltkond, kuulub Inglise kroonile, praegune valitseja on Elizabeth II Normandia hertsoginna. Jersey ei kuulu Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriiki ega Euroopa Liitu.

Jersey saare pindala on 118,2 km². Ta on Kanalisaarest kõige suurem ja kõige lõunapoolsem. Tema kaugus Normandia rannikust Prantsusmaal on 22 km ja Inglise rannikust 161 km.

Saare rahvaarv on üle 100 000 elaniku ning kasvab pidevalt.

Olime saarel kolm päeva ja nii lühikese ajaga kõike endale selgeks ei tee ega ära ei õpi, kuid tekkis hulk häid suhteid ja saime palju väärtuslikku informatsiooni. Vestlesin saarel Eesti aukonsuli, Pärandiorganistasiooni juhtidega, kultuuriministri ja välisministriga ning nii mõnestki huvitavast ja mõtlemapanvast asjast tahaksin kirjutada.

Esitasin täpsustavad küsimused Jerseyl elavale ja tegutsevale Eesti aukonsulile **Mr Auberon Ashbrookile**, kes on ühtlasi sealses kolledžis majandusteaduskonna õppejõud.

Tahtsin saada vastused mind enim huvitanud küsimustele, mis on selle väikesaare ime või eripära, et rahvaarv pidevalt kasvab. Kujutage ette, saar on ju sama suur kui Vormsi ning rahvaarv on kaugelt ületanud 100 000 elaniku piiri!

Tean loomulikult seda, kui tähtis on geopoliitiline asukoht, Inglismaa – Prantsusmaa vahepealses La Manche'i väinas, tegu nn kanalisaarega. Loomulikult on suur mõju olnud Inglise kuninga- võimu antud privileegides saareelanikele.

Erinevatel aegadel on tekkinud küsimus, kas saar peaks

olema pigem Prantsusmaa koosseisus (vahemaa Normandiast 22 km) või Inglise krooni sõltlane (Inglismaale 161 km), kuid selle mure on Briti monarhia igasugu erisoodustuste andmisega saareelanikele ära lahendanud.

Loomulikult teame sedagi, et Suurbritannia on oma ajaloo algusest saadik olnud maailma üliriik nii sõjaliselt võimsuselt kui ka majanduse poolest. Kuid ikkagi, ilmselt on ka siin midagi, millest meil õppida.

Panen kirja mind enim huvitanud teemad:

Jersey saarel töötab enamik inimestest finantssektoris ja panganduses, see on saareelanike peamine tegevusala alates 20. sajandi teisest poolest.

Kuidas on see nii juhtunud, et pärast agraarühiskonnast väljumist ning turismiga tegelemist on need kõik tahaplaanile jäänud ja enamusi inimesi tegeleb finantsidega?

Saar pole *tax free* piirkond, kuid maksumäär võrreldes Inglismaaga on väga väike. Puudub ettevõtluse maksustamine, pärandimaks ja ettevõtte tulumaks, mistõttu firmad ja eraisikud registreerivad end saarele.

Seda Jersey süsteemi proovivad järgi teha mitmed teisedki piirkonnad Euroopas nagu näiteks Luxemburg, Iirimaa jt, et muuta piirkond ettevõtjatele atraktiivseks.

Millised on suhted või asjaajamised Inglise krooniga?

Jersey saar on Briti monarhia sõltlane, valitseja on kuninganna, kuid saareelanikel pole oma esindajat Inglise parlamendis ning otsused võetakse vastu kohalikus parlamendis.

Saar on otsustamises autonoomne. Kuningannal on küll võim Jersey üle, kuid tema korraldused ei tohi minna vastuollu Jersey rahva tahte ega parlamendi otsustega.

Fotod: Rauli Leas

Mida need finantsistid siis Jerseyl teevad?

Finantstööstus hakkas Jerseyl arenema 1960ndatel, paljud Briti saared on sellised maksusoodustustega piirkonnad, kuhu firmad ning korporatsioonid end registreerivad maksusoodustuste tõttu.

See annab omakorda tööd paljudele juristidele, raamatupidajatele ja finantsjuhtidele. Seda finantstööstust on viimasel ajal tugevalt mõjutanud Brexit, Londoni firmad registreerivad end saarele, kuid on ka neid, kes lahkuvad ja registreerivad firmad mujale.

Jersey autonumbrid on erilised – teil on numbreid, mis koosnevad vaid kahest tähe- ja numbri-kombinatsioonist ja neid, mis kaheksast või rohkemast? Miks nii?

Auto numbrid näitavad staatustlikku hierarhiat ja saad selle osta. Näiteks koosneb leitnant-kuberneri tööauto number vaid kahest märgist J2, eraauto number J4, mis näitab kõrget staatust ja on ülikallis. Näiteks just tuli müüki kolmest numbriga ja tähesümbolist koosnev autonumber, mis kohehulgas müüdi 65 000 naela eest. Ühesõnaga paljud saareelanikud lihtsalt suplevad rahas ja näitavad seda ka teistele autonumbrite kaudu.

Jerseyl on oma raha, võtsin pangautomaadist raha, millega hiljem enam Inglismaal maksta ei saanud.

Saarel on oma raha, mida saab vahetada Inglismaa pankades ümber UK pangatähtedeks, sest nendega Inglismaal tõesti maksta ei saa.

Veel staatustlikust hierarhiast ja päritolust, oli juttu et „tõelised“ saareelanikud saavad tiitli, neid kõnetatakse Sir. Kuidas see inimeste vahel vahe tegemine käib?

Tõesti elab saarel neid, kes kannavad Briti tiitleid, kuid tahaksid olla või otsivad omi juuri Jersey farmerite hulgast. Mõned peavad end ise aadlikuks, eriti need, kes väga rikkad on ja ülisuurtel majades elavad. On olemas vanad Jersey perekonnad, kes ootavad, et teised neile alt üles vaataksid.

Maailmakuulsad on Jersey lehmad, mida kõikjal nägime, ja piimatööstus, kui palju inimesi nendega hõivatud on?

Statistika järgi on 2% elanikkonnast seotud põllumajandusega. Jersey Dairy (piimatööstus) on monopolis seisundis ja toodetakse kõike: piima, jogurtit, jäätist, võid.

Mis on peamised arutlus-

või vaidlusteemad Jersey parlamendis?

Tähtsad küsimused on suveräniteet ja välispoliitika, mistõttu on ametis välisminister. Palju arutelusid on tervishoiuteemalised ja ka uue haigla ehituse maksumusest räägitakse palju, sest see võib maksta ca 400 000 000 naela. Immigratsioon ja haridus, kuid ka parlamenditöö korraldus iseenesest. Kaugekohad saarel on vähem esindatud ja suurem esindatus saare pealinnal (Saint Helier).

Väga vähe arutatakse kultuuriteemadel, see on peamiselt vabatahtlikkuse pärusmaa. Muus osas on arutlused Eesti parlamendi teemadega sarnased, välja arvatud muidugi see, et jersilaste naabrigi pole Putin.

Kas Jersey saare elanikud tunnevad end kuidagi erilisena, on neil olemas oma identiteet või oht oma saare üle?

Sellele küsimusele annavad erinevad inimesed erinevaid vastuseid, kuid selge on, et rahvas muutub alati ärevaks, kui Inglismaa sekkub Jersey siseasjadesse, see ei meeldi kellelegi. Muidu elavad kõik oma tavapärase elu ja on keskendunud oma igapäeva tööd-tesse tegemistesse.

Uue-Matu Mare

Kihnu Majanduse osaühingu tegemistest

Kihnu Majanduse osaühingul (KMOÜ) on käsil tegevuse 12. aasta, mis on olnud märkamatult murranguline.

Meie põllumajanduslik suund on aasta-aastalt olnud samal tasemel, kuid võrreldes muude tegevusvaldkondadega jäänud järjest rohkem tahaplaanile ja seda just käibe osas. Et põllumajandusele rohkem kaalu anda, viidi juunikuus läbi Kihnu Majanduse osaühingu jagunemine kaheks iseseisvaks ettevõtteks ja alates 14. septembrist on äriregistris olemas uus Kihnu ettevõtte nimega Kihnu Põllumajanduse osaühing, mille juhatajaks on Tõnis Ene.

Nii Kihnu Majanduse osaühigu kui ka Kihnu Põllumajanduse osaühingu omanikud on samad. Vastloodud osaühingu tegevusvaldkondadeks on maahooldus, looma- ja taimekasvatus ja kõik muu, mis on seotud põllumajandusega. Lisaks Enele töötavad seal veel Suurekivi Eveli ja Õismaa Arlet.

Kihnu Majanduse osaühingu tegevusvaldkondadeks jäid kõik muud senised tegevused ja teenused, nt masinateenuste osutamine, jäätmejaama ja tehnoakeskuse haldamine, teehooldus ja ehitustegevus. Selle ette-

võtte eest vastutab endiselt Ruudu Paal ja töötajateks Mere Marika, Lepiku Merike, Lohu Lembit ja Suurekivi Ervin.

2016. aastal võitis Kihnu Majanduse osaühing hulga ehitusvaldkonna hankeid, mille tulemusena tehti mitmeid ehitustöid: Metsamaa abihoone ja veevõti, sadamasse turuhoone ja päästepunkt, lisaks on ehitatud maa-aluseid kanalisatsioonisüsteeme ja veetorustikke, puhastatud kaeve ja paigaldatud puhasteid.

Selleks et oma ehitustegevust materjaliga varustada, soetati kraanaga veoauto, mille kasti pikkus 6 meetrit ja kandevõime 4 tonni. Selle auto kraanaga saab tõsta kuni 1,5 t kaupa ning sellega osutatakse ka saarerahvale teenust, nt kui on vaja mandrilt midagi tuua või sinna viia. Oma aja ära elanud kollase SISU kalluri asemele soetati suve lõpus punase multilift tõstukiga kallur MAN. MANi kandevõime on 9 tonni, mis tähendab, et korraga on võimalik tuua näiteks 6m³ kruusa.

Uutest teenustest veel - kivi- ja kivikopa traktorile, millega saab välja sõeluda põllust 10 cm ja suurema läbimõõduga kive ja neid siis laadida kas autole, kärule või põllu serva.

KMOÜ hallata olev jäätmejaam on 01. oktoobrist üle viidud talvisele lahtiolekule, st avatud oleme kolmapäevast laupäevani kell 9:00-15:00.

Põllumajanduse valdkonnas alustati sel kevadel arbuusi- ja melonikasvatusega. Kevad oli pikk ja jahe ning seetõttu polnud saak suur, kuid teadmine ja kogemus on olemas, et ka meie kliimas on võimalik selliseid köögivilju avamaal kasvatada.

2017. a jätkus ka mahepõllumajandusliku veise-, lamba- ja viljakasvatus. Kevadel osteti karja uus tõupull. Hetkel on karjas veiseid kokku 134 (lehmi 54, lehmikuid 56, pulle 24), lambaid 35. Suviot- rra kasvatasime 5,76 hekta-

Telefoni numbrid:

Teenused, autod:

Paal – 503 9333

Kopp, traktorid:

Lembit – 522 9935

Maahooldus:

Ene – 5391 3609

Pütt, traktorid:

Ervin – 511 9672

Jäätmed, taara:

Jäätmejaam – 442 0220

Loomad:

Eveli – 5677 2599

Arlet – 5891 0566

Arved, tasumised: **442 9722**

ril. Hooldatud on 186 ha heinamaid ja poollooduslikke kooslusi.

Paal Põlluste, Kihnu Majanduse OÜ
Ene Laine, Kihnu Põllumajanduse OÜ

KIHNU VALLAVALITSUSES

- ◆ Kinnitati valla 2017- 2018. aasta huvihariduse ja huvitegevuse kava (loe täpsemalt lk 11)
- ◆ Kooskõlastati Pihlamäe (Linaküla) puurkaevu asukoht;
- ◆ Määrati katastriüksuste koha-aadressid (Kallaku, Matu-Manni, Mahlametsa);
- ◆ Kinnitati tegevustoetuse taotlusvoorust tulemused - Kihnu VII Viulifestivali korraldamist toetatakse 1243,8 euroga ja lõpetati taotluse, mis ei ole käsitletav tegevustoetuse taotlusena, menetlus;
- ◆ OÜle Unimed Kliinikud antakse viieks aastaks hambaraviteenuse osutamiseks kasutusse Kihnu Tervisekeskuses asuv hambaravikabinet, mille kasutamise eest tasub OÜ Unimed Kliinikud 100 eurot selle kuu eest, mil teenust osutati;
- ◆ Keelduti toetuse maksmisest;
- ◆ Lihtmenetlusega hanke „Sigatsuaru sadama ehitus-kai“ eest vastutavaks isikuks määrati Ingvar Saare ja hankedo-

kumentide vallavalitsusele esitamise tähtajaks 12.10.2017.

- ◆ Kihnu vallale kuuluvale päästepunktile (Tankla, Lemsi küla) väljastati kasutusluba;
- ◆ Kihnu vallale kuuluvatele Naeri- (Rootsiküla), Risti- (Lemsi küla) ja Pärna veevõtukohtadele väljastati kasutusluba;
- ◆ Kihnu Kultuuri Instituudi korraldatavat Kihnu Päeva Eesti Rahva Muuseumis toetati 733 euroga;
- ◆ OÜle Insula väljastati kasutusload kahele majutushoonele ja tuletõrjevee mahutile (Rock-City, Lemsi küla);
- ◆ Muudeti rahvamaja teenuste hindasid, uued hinnad hakevad kehtima 1. jaanuarist 2018 (tutvuda saab veebilehel www.kihnu.ee - haridus, kultuur, sport - Rahvamaja ja sport);
- ◆ Lõpetati leping Kihnu Seltsiga ja nõutakse tagasi Kihnu räämeretk 2017 korraldamiseks eraldatud 250 eurot;
- ◆ Eraldati ühekordne toetus.

Foto: Mailis Ollino, Pärnu Postimees

Hilma Kerbak sai parima haridustöötaja preemia

Pärnu maavalitsus ja Pärnumaa Omavalitsuste Liit kuulutasid õpetajate päeval välja Pärnumaa parimad haridustöötajad. Põhikooli õpetajatest pälvis laureaadi tiitli meie kooli muusikaõpetaja **Hilma Kerbak**. Hilma puhul tõsteti esile tema oskust kõik lapsed aktiivselt muusikaga tegelema panna ja muidugi ainulaadset tegu kogu riigis - kõik koolis õppivad õpilased viia möödunud suvisele laulu- ja tantsupeole, kas siis pilli mängima või laulma.

Kihnu Leht tervitab omalt poolt laureaati suure aplausiga.

Koduloomade vaktsin on kohustuslik

Hiljuti nägin Facebookis toredat filmi Kihnust. Muuhulgas oli mainitud, et Kihnu koerad on sõbralikud. Mina seda seisukohata täielikult ei jaga.

Enamik koeri on küll sõbralikud ja ohutud, aga kindlasti mitte kõik. Ei usu, et Kihnus ainult üks kuri koer leidub, samuti ei suuda uskuda, et turistid kellegi aiaga piiratud eramaale tungivad ja siis hammustada saavad.

Kahetsusväärset on arstipunktis igal suvel tulnud mitmeid koerahammustusi ravida. Sellel suvel on olukord päris hulluks läinud – mitu haava on vajanud õmblemist ja kirurgilist korrektsiooni.

Korra oli tegu väga tõsiste ja sügavate haavadega, mis noore inimese välimuse kahjuks kogu eluks ära rikuvad.

Nüüdseks olen saanud kaks ametlikku nõuet ingliskeelse te tõendite väljastamiseks, et turiste hammustanud koerad on veel elus ja terved.

Turistid muretsuvad, ega koerad marutaudi ei põdenud. Jaapanlannat hammus-

tanud koer on teada.

Sakslannat hammustanud koera kohta kahjuks info puudub. Sakslanna kirjutas, et ta pildi järgi tunneks koera ära ja palub Kihnu koertest pilte. Mina ei oska kuidagi enda kohustuseks pidada Kihnu koeri pildistama hakata. Hetkel ma Saksamaale nõutud tõendit väljastada ei saa, sain saata ainult info, et mulle teadaolevalt ei ole ükski koer surnud ega haigestunud. Loodan väga, et see info tegelikkuses ka õigeks osutub.

Eestis on kasside ja koerte marutaudivastane vaktsineerimine kohustuslik alates 1953. aastast. Lemmiklooma vaktsineerimiseks tuleb pöörduda loomaarsti või loomakliiniku poole. Juhul, kui vaktsineerimise teostab selleks volitatud veterinaararst, katab marutaudi vaktsiini ning süstimise kulud riik. Esmakordselt tuleb koeri ja kasse vaktsineerida 3–4 kuu vanuselt, edaspidi vaktsiini infolehes toodud sagedusega, kuid mitte harvemini.

KIHNU VALLAVOLIKOGUS

◆ Kinnitati valla 2017 aasta I lisaearve (avaldatud Riigi Teatajas);

◆ Vallavalitsusele anti volitused läbirääkimiste pidamiseks katastriüksusele koha-aadressiga Valve (Lemsi küla) hoonestusõiguse seadmiseks ja selle kaudu omandiõiguse võõrandamiseks.

Kihnu Vallavolikogu on 17. septembri 2010 otsusega nr 39 kehtestanud Suaru sadama detailplaneeringu, mille kohaselt on Valve katastriüksusele (katastritunnus 30301:001:0966) kavandatud päästeteenistuse ja politsei hoone. Arvestedes rajatava hoone funktsioone, on mõistlik hoonealune maa anda riigi omandisse, sest hoone peab rajama riik oma funktsioonide täitmiseks.

Kihnu Vallavalitsuse tellitud projekteerimistö tulemusena on Arhitektuurbüroo Studio Paralleel OÜ koostanud ehitusprojekti “Kihnu päästehoone”, töö nr 02/17, mis näeb päästehoone ehitusel ette ehitustegevuse ka päästehoonega piirnevatel katastriüksustel 3030023 Jõujaam-Sadama tee, Lemsi küla, Kihnu vald (tunnus 30301:001:0965), Kivilaeva, Lemsi küla, Kihnu vald (tunnus 30301:001:0933) ja Suaru sadam, Lemsi küla, Kihnu vald (tunnus 30301:001:0927).

Kuna ehitustegevus toimub piirnevatel kinnistutel ainult teatud osa piires ning hõlmab sisuliselt ainult juurdepääsuteede rajamist, on mõistlik seada nende kinnistute osas hoonestusõigus Eesti Vabariigi kasuks.

◆ Vallavalitsusele anti volitused läbirääkimiste pidamiseks Kihnu välibaasi (Rootsiküla) ja Ilmajaama (Rootsiküla) omandamise osas (taotletakse valla omandisse);

◆ Orisselja (Rootsiküla) jagamisel moodustatavate maaüksuste koha-aadressideks ja sihtotstarveteks määrati: Orisselja, sihtotstarve 100% maatulundusmaa ja Nidru, sihtotstarve 100% maatulundusmaa;

◆ Kinnitati kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks moodustatava jaoskonnakomisjoni liikmed: Teele Leas (esimees), liikmed: Maie Oad, Marika Vesik, Arvo Täll, Veronika Tšetšin, Kaisa Laos. Varuliikmed: Külli Madissoo ja Agnes Maasing;

◆ Vallavanema 28.-30. augustil toimunud välislahetuse eest Taani, kus ta osales Development of Maritime Safety in Small Ports in the Baltic Sea Region (MASAPO) programmi õppereisil, makstakse talle päevaraha 150 eurot kolme päeva eest.

veerimine

Marutaud on 99,9% surmav, kuid 100% ennetatav

- ◆ Vaktsineerimine on ainus kaitse marutaudi vastu.
- ◆ Vaktsineeri oma koera ja kassi regulaarselt marutaudi vastu. Tee seda vähemalt üks kord kahe aasta jooksul!
- ◆ Ära lase oma loomi hulkuma!
- ◆ Välti kokkupuuteid võõraste kodu- ja metsloomadega.
- ◆ Õpeta lastele, et võõraid kodu- ja metsloomi ei tohi puutuda, isegi kui nad näivad sõbralikud.
- ◆ Kui sinu lemmikloom saab pureda, siis teavita sellest loomaaarsti.
- ◆ Kui saad hammustada, pöördu kiiresti traumapunkti või perearsti poole.
- ◆ Lemmikloomaga reisimisel järgi loomadega reisimise reegleid.

Veterinaar- ja Toiduamet

ni kui 24 kuu möödumisel viimasest vaktsineerimisest.

Vaktsineerimise läbi viinud loomaaarst teeb märke vaktsineerimise kohta looma registreerimisdokumenti või väljastab tõendi vaktsineerimise kohta. Lisainfot vaktsineerimise kohta leiab Veterinaar- ja Toiduameti kodulehelt.

Paraku levib halb info alati

kordades kiiremini kui hea info. Kurb, kui kurjad koerad külalised saarest eemal hoiavad. Kurjad koerad peavad olema hoitud nii, et nad kellegi elu ega tervist ei ohustaks.

Sõbralikud vaktsineeritud koerad las jalutavad vabalt edasi.

Katrin Sihver,
perearst

21. oktoobril on kogu Eesti käsitöölainel, sest seitsmendat korda toimub algatus „Käsitöökojad Üle Maa“.

Kihnu Muuseumis tunneme sel päeval heameelt koostegemisest ja väärtustame meie unikaalset käsitööd kirivööd kuduma õppides. Alustame **kell 12.00 vöömeister Kalju Elvi** käe all. Oodatud on nii päris algajad kui ka juba oskajad!

Lisaks möögale on vöö tegemiseks vaja erinevaid lõngu, niite ja puidust varba. Kui vajate abi materjalide muretsemisel, siis andke aegsasti Kihnu Muuseumisse sellest teada!

Edaspidi koome muuseumis vöösid **igal teisipäeval** algusega **kell 17.00**. Täpsem info tel 5818 8094.

Huvihariduse ja huvitegevuse täiendavast rahastamisest

Riik hakkas huviharidust ja huvitegevust täiendavalt toetama tänava septembrist.

Riigi eelarvestrateegias on 2018.-2020. aastani planeeritud huvihariduse ja huvitegevuse täiendavaks toetuseks aastas 15 miljonit eurot, mille laekumise kindlus saabub siiski igal aastal riigieelarve vastuvõtmisega.

Riiklik toetus on täienduseks kohalike omavalitsuste panusele ning vastutus huvihariduse ja huvitegevuse korraldamise ja toetamise eest jääb ka edaspidi omavalitsuste kanda.

Riikliku lisatoetuse eesmärk on parandada huvihariduse ja -tegevuse kättesaadavust ning pakkuda noortele mitmekesisemaid osalusvõimalusi.

Omavalitsustel tuleb pakkuda huviharidust ja huvi-

tegevust vähemalt kolmes valdkonnas: kultuur, sport ning loodus- ja täppisteadused ja tehnoloogia.

Toetuse saamise eelduseks on huvihariduse ja -tegevuse kava olemasolu. 2017. aasta toetus Kihnule, 4998 eurot, on eraldatud. 2018. aastal lubatakse 2,5 x selleaastane summa, st 12 495.

Riikliku **lisatoetuse** eesmärk on muuta huviharidus ja huvitegevus 7-19-aastastele noortele paremini kättesaadavaks ning pakkuda mitmekesisemaid osalusvõimalusi.

Täiendav toetus on kohalike omavalitsustele huvihariduse ja huvitegevuse korraldamiseks tervikuna ning laekub toetusfondi kaudu kohalikule omavalitsusele. Kohalikel omavalitsustel on vabadus otsustada ja valida, kuidas toetust eesmärgipäraselt kasutada.

Võimalusi toetuse kasutamiseks on mitmeid, allpool väike valik näiteid:

- huvitegevuse juhendaja (noorsootöötaja, huvihariduse spetsialisti jt) töö, palk;
- õppevahendid (asutustes tegevuste läbi viimiseks) metoodilised materjalid;
- osalemise takistuste eemaldamine (sh transport, vahendid noorele (isiklikud vahendid tegevustes osalemiseks, mille alla kuuluvad nt vajalikud spordijalatsid, rõivad jmt, mida üldjuhul asutustes ei laenutata), võistlustel osalemine, informatsiooni vahendamine jms);
- osavõtutasude kompenseerimine.

Seaduses on ka välja toodud, milleks toetusraha **ei saa** kasutada:

- kinnisvara ja sõiduvahendite omandamiseks ja kasu-

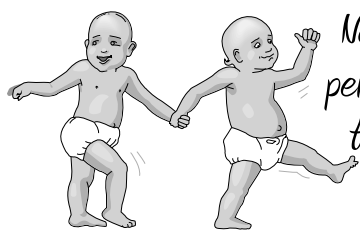
tusse võtmiseks;

- hoonete ja rajatiste ehitamiseks;
- kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulude eest tasumiseks;
- oma eelarvest kaetavate kulude asendamiseks.

Kihnu kinnitas esialgsed tegevused aastateks 2017-2018:

- kross (krossiraja külastus, pakkumaks noortele võimalust selgitada välja, kas on ala vastu huvi ja kas ka Kihnus võiks olla krossirada nt karjääri baasil);
- TRX trenn,
- kunstilaager,
- rahvusliku käsitöö ringi nii poistele kui ka tüdrukutele,
- tennis,
- discolf,
- ettevõtluse koolitus

Heldy Põlluste,
vallasekretär

Nele ja Marko Lanno
perre sündis 09.09.2017
tütar Hanna Lanno

Airi Köstri

perre sündis 23.09.2017

poeg Johannes Köster

Õnnitleme!

Oktoobrikuu

sünnipäevalapsed

2. oktoober

Alla Kiigajaan (Umba) 84

8. oktoober

Aime Köster (Tõnni) 80

9. oktoober

Leida Mätas (Paju) 71

16. oktoober

Ella Leas (Lohu) 80

18. oktoober

Malle Kuldkepp (Kõrgemetsa) 78

Velli Köster (Rahu) 70

24. oktoober

Mihkel Vesik (Nõlvaku) 84

26. oktoober

Helju Kott (Malle) 75

28. oktoober

Mihail Tjürk (Aava) 78

Evald Merimaa (Männiku) 72

30. oktoober

Leili Sutt (Saarde) 85

31. oktoober

Lehti Vahkel (Kaja) 77

Helmi Vassiljeva (Mariuse) 73

80

Oma suurt abilist ning lahkõd
nõuandajat Lohu Ellat õnnitlõb
80. juubõlisiünnipäävõl
Kihnu Muuseum!

Pühapäeval, 15.oktoobril
alates kella 12 on muuseumis avatud
KOHVIK ja NÄIDATAKSE
KIHNU-TEEMALIST FILMIPROGRAMMI.
Inimesed saavad pärast kirikuteenistust
(sel päeval on liturgia preester Ivaskiga!) või
valimiste päeva puhul kokku tulla.

Proovime lisada pidulikkust päeva ja
kutsume kõiki kohvikusse.

Igal neljapäeval kell 17.00
Kihnu Muuseumis INGLISE KEELE RING.
Koos Nurme Silviaga saavad oma
inglise keelt lihvida nii algajad
kui ka edasijõudnud.
Julget osavõttu!

Hambaarstid Kihnus
12. - 13. oktoobril.
Registreerimine tel 5663 3641.